II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,
tehty 28 päivänä heinäkuuta 1999,
Saksan liittotasavallan tuesta Brockhausen Holze GmbH:lle

(tiedoksiannettu numerolla K(1999) 2914)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2000/21/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ([1]) ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

1. **MENETTELY**

1) Komissiolle ilmoitettiin 2 päivänä syyskuuta 1996 päivätyssä (ja 6 päivänä syyskuuta 1996 saapuneeksi kirjatussa) kantelussa, että Sachsenin osavaltio on myöntänyt valtiontukea Chemnitzin kaupungissa toimivalle Brockh hausen Holze GmbH -nimiselle yritykselle (jäljempänä 'BHC'). Komission pyydettyä tietoja 16 päivänä syyskuuta 1996 ja 22 päivänä marraskuuta 1997 Saksan viranomaiset antoivat viralliset vastauksensa 15 päivänä lokakuuta 1996 ja 7 päivänä helmikuuta 1997. Viimeksi mainitussa kirjeessä esitettyjen tietojen perusteella asia rekisteröitiin 8 päivänä huhtikuuta 1997 NN-tukena. BHC jätti konkurssihakemuksen 18 päivänä huhtikuuta 1997. Komissio pyysi tukia koskevaa ilmoitusta 21 päivänä huhtikuuta 1997, 12 päivänä kesäkuuta 1997 ja 18 päivänä heinäkuuta 1997 päivätyillä kirjeillä. Saksan hallitus kieltäytyi tekemästä ilmoitusta 26 päivänä kesäkuuta 1997 ja 15 päivänä elokuuta 1997 päivätyillä kirjeillä pitäen ilmoitusta tarpeettomana, koska yritys oli jättänyt konkurssihakemuksen.

2) Komissio ilmoitti Saksalle 18 päivänä helmikuuta 1998 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely. Lisäksi komissio määräsi Saksan ([2]) toimittamaan komissiolle kuukauden kuluessa tämän kirjeen vastaanottamisesta kaikki tarpeelliset asiakirjat ja tiedot sen arvioimiseksi, olivatko jo myönnetyt tuet EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan mukaisia. Saksa vastasi 4 päivänä toukokuuta 1998 päivätyllä kirjeellä.

3) Menettelyn aloittamista koskeva komission päätös julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ([3]). Komissio kehotti muita asianomaisia esittämään huomautuksensa kyseisistä tuista. Komissio sai 9 päivänä kesäkuuta 1998 kannanoton, jonka se toimitti edelleen Saksalle 25 päivänä tammikuuta 1999. Saksalle myönnettyä huomautusten esittämisen määräaikaa jatkettiin useita kertoja aina 31 päivään maaliskuuta 1999. Saksa ei noudattanut tätä määräaikaa. Komission lähetettyä muistutuskirjeen Saksa toimitti kannanottonsa vihdoin 11 päivänä toukokuuta 1999.

([1]) EYVL C 144, 9.5.1998, s. 15.

([2]) Yhdistetyissä asioissa C-324/90 ja C-342/90 (Saksa ja Pleuger/Worthington v. komissio) 13 päivänä huhtikuuta 1994 annetun tuomion mukaisesti, Kok. 1994, s. I-1173.

([3]) Katso alaviite 1.

2. YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS TUESTA

2.1 Menettelyn aloittamisen syyt

4) Komissio sai tietää BHC:lle myönnetyistä tuista itävaltalaisen konepajan tehtyä kantelun, jonka mukaan Sachsenin osavaltio on myöntänyt yritykselle 4,7 miljoonaa Saksan markkaa tukea. Kantelijan mielestä yrityksen oli tuen ansiosta mahdollisuus edistää vientitoimintaansa edullisin hinnoin.

5) Saksa vahvisti 15 päivänä lokakuuta 1996 päivätyllä kirjeellä, että yritys oli tosiasiallisesti saanut 2,5 miljoonan Saksan markan suuruisen äänettömän osuuden Sachsenin osavaltion konsolidointirahastosta ([4]) sekä 80 prosentin eli 2,3 miljoonan Saksan markan takauksen Sachsenin osavaltion takauksia koskevan hallinnollisen määräyksen perusteella ([5]).

6) Nämä tuet osoittautuivat ongelmallisiksi seuraavilta osin:

a) Tuen N 117/95 hyväksymispäätökseen sisältyy Saksan vakuutus, jonka mukaan se huolehtii siitä, että tuet eivät kasaudu. Konsolidointirahastosta myönnettiin kuitenkin tukea ohjelman N 73/93 mukaisesti myönnetyn takauksen lisäksi, joten kasautumiskieltoa ei noudatettu. Tuki olisi tämän vuoksi ollut ilmoitettava tilapäisenä rakenneuudistustukena.

b) Ohjelman N 73/93 mukaisesti takauksia voidaan myöntää vain vähintään viiden miljoonan Saksan markan luottoihin.

7) Saksaa kehotettiin uudelleen tekemään muodollinen ilmoitus ja toimittamaan kaikki tuen yhteismarkkinoille soveltuvuuden arvioimisen kannalta tarpeelliset tiedot. Saksan viranomaiset kieltäytyivät tästä perustellen kantaansa 26 päivänä kesäkuuta 1997 ja 15 päivänä elokuuta 1997 päivätyissä kirjeissä seuraavasti:

a) ilmoitus ei ole enää tarpeen, koska yritys on jättänyt konkurssihakemuksen; ja

b) tukia on pidettävä yhtenä rakenneuudistustukena eikä erillisinä tukierinä, joten tuen kasautumiskieltoa ei ole rikottu. Näiden kahden tukiohjelman avulla voitiin vähentää tuen kokonaisosuutta rahoituksesta, koska takauksissa tuen osuus on pienempi kuin lainoissa. Näin ollen tuki voitiin rajoittaa mahdollisimman vähäiseksi ja vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtiontukea koskevia yhteisön suuntaviivoja ([6]) voitiin noudattaa paremmin.

8) Komissio on päättänyt aloittaa menettelyn saadakseen muodollisen ilmoituksen ja voidakseen arvioida yritykselle myönnetyn tuen soveltuvuuden yhteismarkkinoille.

2.2 Tuensaajayritys

9) BHC:n palveluksessa oli 243 työntekijää 31 päivänä joulukuuta 1995, sen liikevaihto oli 32 miljoonaa Saksan markkaa, ja 25 prosentin suuruista tai suurempaa osuutta siitä ei ollut yhden sellaisen yrityksen omistuksessa, jota ei voitu pitää pk-yrityksenä. Näin ollen BHC oli pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä 3 päivänä huhtikuuta 1996 annetussa komission suosituksessa 96/280/EY tarkoitettu pk-yritys ([7]).

10) BHC:llä oli kolme toimialaa: tilaustyönä tehdyt valutuotteet (25 prosenttia), huoltopalvelut (25 prosenttia) ja sulkuosat (50 prosenttia); se valmisti ensisijaisesti teräskuulia sementtiteollisuuden tarpeisiin ja suojalaitteita lämmityslaitteisiin.

11) Yritys, jonka sijaintipaikka on Chemnitzin kaupunki, on sijoittautunut rakenteiltaan heikon Sachsenin osavaltion alueelle.

2.3 Yrityksen kehitysvaiheet

12) BHC oli lähtöisin Eisen- und Stahlgießerei Chemnitz GmbH:sta (jäljempänä 'ESC GmbH'), jonka Treuhandanstalt-viraston (jäljempänä 'THA') alainen PE GmbH osti alkuvuodesta 1992. Yritys yksityistettiin myymällä se vapaan, rajoittamattoman ja avoimen tarjouskilpailun perusteella parhaan tarjouksen tekijälle. Syyskuussa 1992 yhtiöt perustivat yhdessä CPC GmbH:n, jonka vastuulla oli rauta- ja teräsvalimon toiminta. Vuonna 1993 Nordrhein-Westfalenin osavaltio laati CPC GmbH:lle rahoitussuunnitelman, joka oli edellytyksenä toimipaikan perustamiselle Nordrhein-Westfalenin osavaltioon. Tämän vuoksi perustettiin CP Gießerei KG (jäljempänä 'CPG KG'), jonka kotipaikka oli Beckum. Sittemmin CPC GmbH ja CPG KG nimettiin uudelleen BHC Brockhausen & Holze Gießerei GmbH & Co KG:ksi (jäljempänä 'BHC KG') ja Brockhausen & Holze Gießerei GmbH:ksi (jäljempänä 'BHC GmbH'). BHC GmbH ja BHC KG sulautettiin 29 päivänä elokuuta 1995 BHC:ksi.

([4]) Richtlinie über die Gewährung von Mitteln aus dem Konsolidierungsfonds des Freistaates Sachsen zur Umstrukturierung kleiner und mittlerer Unternehmen der gewerblichen Wirtschaft auf der Grundlage der Vereinbarung des Freistaates Sachsen mit der Treuhandanstalt(THA)/Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (BvS), annettu 5 päivänä joulukuuta 1994; tuki N 117/95; komission hyväksyntä 5 päivänä toukokuuta 1995 päivätyllä kirjeellä (SG(95) D/5782).

([5]) Bürgschaftsrichtlinie des Freistaates Sachsen für die Wirtschaft und die freien Berufe sowie die Land- und Forstwirtschaft, annettu 1 päivänä syyskuuta 1993; tuki N 73/93; komission hyväksyntä 7 päivänä kesäkuuta 1993 päivätyllä kirjeellä (SG(93) D/9273).

([6]) EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12.

([7]) EYVL L 107, 30.4.1996, s. 4.

13) Vuoden 1995 kuluessa BHC joutui investointien viivästyneen toteuttamisen ja toiminnan käynnistämiseen liittyvien suurten tappioiden vuoksi suunnattomiin maksuvalmiusvaikeuksiin. Toiminnan käynnistämiseen liittyvät tappiot johtuivat ennen muuta yrityksen tuottamattomista vanhoista laitoksista ja erään länsisaksalaisen yrityksen kanssa harjoitetun yhteistyön päättymisestä. LOGOS Consult -niminen konsulttiyhtiö arvioi yrityksen rahoitustarpeeksi tammikuussa 1996 kuusi miljoonaa Saksan markkaa. Yritykselle laadittiin rakenneuudistussuunnitelma, ja useat valtioelimet myönsivät sille rahoitustukea. Yrityksen maksuvalmiusongelmia ei kuitenkaan pystytty ratkaisemaan näillä keinoilla. Helmikuussa 1997 sen käyttöön asetettiin lisätukea 1,243 miljoonan Saksan markan arvosta. Koska tämäkään ei riittänyt, BHC jätti 18 päivänä huhtikuuta 1997 konkurssihakemuksen.

14) Konkurssimenettely aloitettiin 20 päivänä toukokuuta 1997. Uskottu mies/konkurssipesän toimitsija on tehnyt Guß und Verschleißtechnik GmbH -nimisen yhtiön (jäljempänä 'GVT') kanssa myynti- ja vuokrasopimuksen. BHC:n liiketoiminta lakkautettiin 23 päivänä kesäkuuta 1997, jolloin GVT otti sen haltuunsa. Tämä päätös koskee ainoastaan aiempaa yritystä.

2.4 **Rahoitustuki**

15) Saksa teki menettelyn aloittamisen jälkeen 4 päivänä toukokuuta 1998 ilmoituksen, jonka mukaan BHC sai vuosina 1994—1997 erilaisia tukia yhteensä yli 42 miljoonan Saksan markan arvosta. Yksityisen sijoittajan osuus rakenneuudistuksesta näyttää olevan noin 750 000 Saksan markkaa ([8]). Komission käytettävissä olevat tiedot eivät ole kuitenkaan yksiselitteisiä tämän osuuden osalta.

16) Vuonna 1993 laadittiin ensimmäinen kattava BHC:n rahoitusta koskeva suunnitelma:

a) Nordrhein-Westfalenin osavaltio myönsi 27 päivänä toukokuuta 1994 Bürgschaftshilfen des Landes Nordrhein-Westfalen für Vorhaben auf dem Gebiet der Länder Brandenburg, Mecklenburg-Vorpommern, Sachsen, Sachsen Anhalt, Thüringen und Berlin/Ost -nimisen ohjelmansa perusteella 90 prosentin täytetakauksen 20 miljoonan Saksan markan investointiluottoa sekä kymmenen miljoonan Saksan markan käyttöpääomaluottoa varten ([9]). Näin ollen tuen määrä oli 27 miljoonaa Saksan markkaa.

b) Sachsenin osavaltio myönsi 28 päivänä lokakuuta 1994 alueellisia elinkeinorakenteita edistävästä Saksan yhteisestä tukiohjelmasta (Gemeinschaftsaufgabe "Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur") ([10]) 7,406 miljoonan Saksan markan avustuksen, josta maksettiin ainoastaan 6,94 miljoonaa Saksan markkaa.

c) Chemnitzin verovirasto myönsi yritykselle vuosina 1994 ja 1995 investointiverohelpotuksia vuoden 1993 investointiverohelpotuslain (Investitionszulagengesetz, InvZulG) mukaisesti 91 268 Saksan markan ja 1 056 153 Saksan markan arvosta.

17) Tammikuussa 1996 oli välttämätöntä ryhtyä rakenneuudistustoimenpiteisiin yrityksen vaikeuksien vuoksi. Toimenpiteet rahoitettiin:

a) yrityksen käyttämän pankin myöntämällä käyttöpääomaluotolla (josta aluksi voitiin asettaa käyttöön 1,8 miljoonaa Saksan markkaa), jonka vakuudeksi asetettiin 3 päivänä huhtikuuta 1996 vastaanotettu Sachsenin osavaltion takausohjelmaan (N 73/93) kuulunut 80 prosentin takaus. Takaussumma oli 1,44 miljoonaa Saksan markkaa;

b) 24 päivänä kesäkuuta 1996 saadulla 2,5 miljoonan Saksan markan suuruisella äänettömällä osakkuudella Sachsenin osavaltion konsolidointirahastossa ([11]); sekä

c) Chemnitzin kaupungin laitosten 1,167 miljoonan Saksan markan suuruisiin laskuihin myönnetyllä maksuajan pidennyksellä.

18) Yrityksen maksuvalmiustarpeen täyttämiseksi helmikuussa 1997 lopulta toteutettiin kolme lisätoimenpidettä:

a) Sachsenin osavaltion takausta korotettiin 500 000 Saksan markalla ja takauksen kohteena olleen luoton määrä nostettiin 2,3 miljoonaan Saksan markkaan takaussumman ollessa yhteensä 1,8 miljoonaa Saksan markkaa.

b) BvS myönsi 500 000 Saksan markan suuruisen lainan kolme prosenttiyksikköä diskonttokorkoa kalliimmalla korolla.

c) Osakkaat osallistuivat 250 000 Saksan markan rahoitusosuudella maksuvalmiusongelmien ratkaisemiseen.

19) Kaikki tuet kirjattiin konkurssimenettelyssä konkurssisaamisten luetteloon.

2.5 **Rakenneuudistussuunnitelma**

20) Rakenneuudistussuunnitelmaa kuvailtiin lyhyesti 4 päivänä toukokuuta 1998 päivätyssä ilmoituksessa. Saksa toimitti komissiolle 11 päivänä toukokuuta 1999 päivätyssä kirjeessä LOGOS Consult -konsulttiyhtiön lausunnon, jossa arvioitiin BHC:n liikkeenjohdon laatimaa suunnitelmaa.

([8]) Osuus näyttää koostuvan seuraavasti: 20 prosenttia 2,3 miljoonan Saksan markan lainasta eli 500 000 Saksan markkaa sekä 250 000 Saksan markkaa osakaslainan muodossa.
([9]) N 155/88.
([10]) Alueellisia elinkeinorakenteita edistävän Saksan yhteisen tukiohjelman 22. puitesuunnitelma.
([11]) Katso alaviite 4.

21) Vuonna 1996 laaditun rakenneuudistussuunnitelman tavoitteena oli lisätä BHC:n tuottavuutta, parantaa sen kilpailukykyä ja tervehdyttää suhteellisen kireää rahoitustilannetta.

22) Rakenneuudistussuunnitelmaan sisältyi lähinnä kuusi toimenpidettä:

a) olennaisten laitteenosien uudistamisen loppuun saattaminen, jolla pyritään parantamaan tuotannon laatua, vähentämään raaka-aineiden, energian ja henkilöstön tarvetta ja lopulta harjoittamaan kustannuksiltaan aiempaa kilpailukykyisempää tuotantoa;

b) eräiden kannattamattomien vanhojen laitosten sulkeminen;

c) henkilöstön supistaminen 30 työntekijällä;

d) myyntitoiminnan tehostaminen muun muassa luomalla ulkomaantoimistojen verkko, joka edellytti liikkeenjohdon olettamaa liikevaihdon kasvua vuonna 1996 ja sitä seuraavina vuosina; ja

e) valikoiman painopisteen siirtäminen korkealuokkaisempiin tuotteisiin eli valutuotteista sementtialalle. BHC:n ei ollut tarkoitus olla enää perinteinen valimo.

23) Rahoitussuunnitelman mukaisesti yrityksen toiminnan kannalta tarpeettomat kiinteistöt oli määrä myydä, jotta yrityksen velkaantuneisuutta voitaisiin vähentää oman pääoman avulla ja saada siten luottolaitoksilta uusia rahoitusmahdollisuuksia.

24) Toimintavuodelle 1996 ennustettiin vielä tappiollista tulosta, mutta vuodesta 1997 lähtien yrityksen odotettiin yltävän voitolliseen liiketoiminnan tulokseen.

25) LOGOS Consult -konsulttiyhtiön mielestä liikkeenjohdon laatima suunnitelma oli optimistinen ja kunnianhimoinen muttei kuitenkaan epärealistinen. Koska siinä ei asetettu lähtökohdaksi kaikkein pahinta tilannetta, tietyt riskitekijät olivat edelleen olemassa. Esimerkiksi yrityksen oma osuus rakenneuudistuksen rahoituksesta oli tarkoitus järjestää myymällä yrityksen toiminnan kannalta tarpeettomat kiinteistöt. LOGOS Consult -konsulttiyhtiön antaessa lausuntonsa kiinteistökauppoja ei ollut kuitenkaan vielä tehty eikä niitä ollut muutenkaan näköpiirissä.

2.6 **Tuotteet ja niiden markkinat**

26) BHC:n toimialoja olivat lähinnä valutuotteet, sulkuosat ja huoltopalvelut. Valutuotteita (osuus liikevaihdosta 25 prosenttia) yritys valmisti ensisijaisesti koneen- ja moottorinrakennusalalle, jolla käydään kovaa kilpailua. Sulkuosia (osuus liikevaihdosta 50 prosenttia) valmistettiin lähinnä sementtiteollisuuden tarpeisiin. Yrityksen ilmoituksen mukaan alalla ei ole ylikapasiteettia, koska kyseessä ovat asiakkaiden toiveiden mukaan muotoutuvat erityismarkkinat. Lopuksi mainittakoon huoltopalvelut, joiden osuus liikevaihdosta oli 25 prosenttia.

27) Euroopan yhteisö, jonka vuosituotannon arvo on noin 20 miljardia euroa, on yksi maailman suurimmista valimoalan tuottajista. Suurin osa tuotannosta on koneen- ja moottorinrakennuksen tarpeisiin valmistettuja komponentteja. Valimoteollisuutta harjoittavat yritykset ovat pieniä ja keskisuuria yrityksiä.

28) Valimot toimivat teollisuuden alihankkijoina ja ovat varsin riippuvaisia asiakkaidensa toiminnan ja kysynnän muutoksista. Suhdanteiden romahduksen seurauksena valimoteollisuudessa on yhteisön alueella vähennetty 50 000 työpaikkaa eli noin 20 prosenttia työpaikoista vuodesta 1989.

29) Muihin elinkeinoaloihin verrattuna valutuotteiden merkitys ulkomaankaupan kannalta on vähäinen.

30) Valimoteollisuus ei kuulu kasvaviin elinkeinoaloihin. Jos suhdannevaihtelujen aiheuttamia eroja ei oteta huomioon, viimeisten kymmenen vuoden aikana tuotannossa ei ole havaittavissa juurikaan muutoksia. Se, että tuotannon arvo on noussut kyseisen jakson aikana, osoittaa siirtymisen korkealuokkaisempiin valutuotteisiin.

31) Viimeisin laskusuhdanne vuosina 1990—1993 oli valimoalan yrityksille melkoinen koettelemus. Vuonna 1994 kehitys kääntyi kuitenkin parempaan suuntaan, ja markkinoilla ei ole ylikapasiteettia. Koska viime vuosina on lisäksi supistettu henkilöstöä tuntuvasti ja koska monia tuotantoprosesseja on edelleen rationalisoitu investointien avulla, alalla on jälleen havaittavissa lievää optimismia. Toteutettujen rationalisointitoimien tehokkuutta osoittaa vuoden 1995 vaikuttava tuotantomäärä, joka saavutettiin 20 prosenttia pienemmällä henkilöstöllä kuin vuonna 1989 ([12]).

3. **ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET**

32) Komissio vastaanotti 9 päivänä kesäkuuta 1998 päivätyssä kirjeessä Maschinenfabrik Liezen und Gießerei GmbH -nimisen yrityksen nimissä esitetyn kannanoton; kyseinen yritys on 2 päivänä syyskuuta 1996 päivätyn kantelun tekijä.

33) Yritys ilmoittaa olevansa tyytyväinen komission päätökseen aloittaa BHC:tä koskeva menettely ja esittää toistamiseen, että valimoalalla on ollut jo useiden vuosien ajan ylikapasiteettia. Alan yrityksille myönnettävä julkinen tuki vaikuttaa haitallisesti kilpailuun ja sen myöntämistä on vältettävä, koska kyseiset yritykset saisivat tällöin käyttöönsä lisävaroja, joiden avulla ne voisivat myydä tuotteitaan alle markkinahintojen.

([12]) Katso Panorama der EU-Industrie 1997, s. 10—41.

34) Siitäkin huolimatta, että 18 päivänä huhtikuuta 1996 aloitettiin BHC:tä koskeva konkurssimenettely, on tutkittava jo myönnetyt tuet, jotka ovat jo vaikuttaneet haitallisesti kilpailuun.

35) Mainitun kirjeen mukaan uusi yritys, jonka Schulze-Brockhausen perusti konkurssin jälkeen, on hakenut Sachsenin osavaltiolta jälleen tukea. Jos julkisin varoin tuettaisiin ns. liennytysratkaisua, jossa BHC:n toimintaa jatketaan liikkeenjohdon pysyessä samana, tuen hyväksyminen johtaisi voimassa olevien tukisääntöjen kiertämiseen ja jälleen kilpailun kohtuuttomaan vääristymiseen.

36) Mikäli vanhat ja uudet tuet osoittautuvat rakenneuudistustuiksi, on syytä tarkastella, täyttyvätkö suuntaviivoissa esitetyt edellytykset. Jos uusi yritys sai käyttöönsä kyseiset tuet, asiassa on kierretty periaatetta, jonka mukaan rakenneuudistustukea voidaan myöntää vain kerran.

4. SAKSAN HUOMAUTUKSET

37) Saksa noudatti komission kehotusta 4 päivänä toukokuuta 1998 päivätyllä kirjeellä. Tosiasiallisesti kyseessä on kaikkia BHC:lle myönnettyjä tukia koskeva ilmoitus.

38) Liennytysratkaisuna perustetuille yrityksille myönnettyjä tukia koskevaan kysymykseen Saksa vastasi 4 päivänä joulukuuta 1998 päivätyssä kirjeessä, että BHG Guß- und Verschleißtechnik GmbH ja GVT Guß- und Verschleißtechnik GmbH Chemnitz olivat saaneet 2,149 miljoonaa Saksan markkaa aluetukea alueellisia elinkeinorakenteita edistävästä Saksan yhteisestä tukiohjelmasta.

39) Saksa vahvisti nämä tiedot 11 päivänä toukokuuta 1999 päivätyssä kirjeessä ja esitti toistamiseen perustelut, joiden mukaan se pitää BHC:lle myönnettyjä tukia suuntaviivojen mukaisina.

5. TUEN ARVIOINTI

5.1 EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu tuki

40) On mahdollista, että edellä kuvaillut tuet ovat vaikuttaneet haitallisesti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan edellä mainituilla markkinoilla. Tämän vuoksi kukin tuki on tutkittava EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

41) Yritykselle myönnettiin 90 prosentin täytetakaus 20 miljoonan Saksan markan investointiluottoa ja kymmenen miljoonan Saksan markan käyttöpääomaluottoa varten — toisin sanoen yhteensä 27 miljoonan Saksan markan takaus — komissiolle ilmoitetun ja komission hyväksymän ohjelman perusteella. Ohjelman täytäntöönpanon kannalta välttämättömät edellytykset täyttyivät.

42) Yritykselle myönnetty 7,406 miljoonan Saksan markan avustus hyväksyttiin komissiolle ilmoitetun ja komission hyväksymän alueellisia elinkeinorakenteita edistävän Saksan yhteisen tukiohjelman perusteella.

43) Yritykselle myönnetty 1,147 miljoonan Saksan markan investointiverohelpotus myönnettiin komissiolle ilmoitettujen ja komission hyväksymien ohjelmien perusteella.

44) Yritykselle myönnetty 80 prosentin takaus 2,3 miljoonan Saksan markan käyttöpääomaluottoa varten — toisin sanoen yhteensä 1,8 miljoonan Saksan markan takaus — myönnettiin Sachsenin osavaltion takausohjelman (N 73/93) perusteella. Yleensä tämän ohjelman mukaisesti voidaan myöntää takauksia vain vähintään viiden miljoonan Saksan markan lainoihin. Poikkeustapauksissa Sächsische Aufbaubank tai Bürgschaftsbank Sachsen GmbH voi kuitenkin myöntää takauksen myös alle viiden miljoonan Saksan markan lainaan. Tällainen poikkeustapaus on kyseessä esimerkiksi silloin, kun laina on tarkoitettu rakenneuudistushankkeitten rahoittamiseen ja takaus on siten rakenneuudistussuunnitelman onnistumisen edellytys. Ohjelman hyväksyminen edellyttää, että laaditaan rakenneuudistussuunnitelma, jonka avulla yrityksen elinkelpoisuus voidaan palauttaa. Jos tällainen rakenneuudistussuunnitelma on laadittu, komission on tutkittava, oliko elinkelpoisuuden palauttaminen mahdollista kyseisen suunnitelman avulla.

45) Yritykselle myönnettiin 2,5 miljoonan Saksan markan äänetön osakkuus Sachsenin osavaltion konsolidointirahastossa (N 117/95). Kyseinen ohjelma hyväksyttiin muun muassa sillä ehdolla, että tukea ei myönnetä sellaisille yrityksille, jotka jo saavat vaikeuksissa oleville yrityksille tarkoitettua rakenneuudistustukea. Tätä kasautumiskieltoa ei noudatettu, sillä tuki myönnettiin 2,3 miljoonan Saksan markan luottoa varten Sächsische Aufbaubankilta saadun 80 prosentin takauksen lisäksi. Saksan mielestä kyseessä ei ole tukien kasautuminen, koska tukia on sen mielestä pidettävä yhtenä rakenneuudistustukena eikä erillisinä tukierinä. Saksan viranomaisten mukaan näiden kahden tukiohjelman avulla voitiin vähentää tuen kokonaisosuutta rahoituksesta, koska takauksissa tuen osuus on pienempi kuin lainoissa. Komissio ei hyväksy tätä perustelua. Jos komissio hyväksyisi tällaisen perustelun, kasautumiskielto menettäisi merkityksensä ja sen noudattaminen olisi täysin mielivaltaista. Muutoin tuen osuuden takauksessa tai lainassa, jonka valtio myöntää vaikeuksissa olevalle yritykselle, katsotaan olevan 100 prosenttia, minkä vuoksi se voidaan rinnastaa avustukseen ([13]). Koska

([13]) Komission tiedonanto jäsenvaltioille: EY:n perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan sekä jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuudesta annetussa komission direktiivissä 80/723/ETY olevan 5 artiklan soveltaminen (EYVL L 307, 13.11.1993, s. 3).

tämän ohjelman edellytykset eivät täyty, toimenpiteestä olisi täytynyt tehdä erillinen ilmoitus EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Saksa on laiminlyönyt kyseisen velvoitteen, joten tuki on myönnetty sääntöjenvastaisesti ja sitä on pidettävä tilapäisenä rakenneuudistustukena.

46) Myös Chemnitzin kaupungin laitosten 1,167 miljoonan Saksan markan suuruisiin laskuihin myönnetty maksuajan pidennys on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, josta olisi täytynyt ilmoittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Näin ollen se on muodollisesti sääntöjenvastaista. Sillä varmistetaan ylimääräinen maksuvalmius, joten se voidaan rinnastaa lainaan.

47) BvS:n myöntämä 500 000 Saksan markan laina myönnettiin vaikeuksissa olevalle yritykselle, ja sitä on pidettävä EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tukena. Koska siitä ei ilmoitettu, myös se on muodollisesti sääntöjenvastaista. Määrään on lisättävä luotosta perittävät 5 800 Saksan markan korot.

5.2 **EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan mukainen poikkeus**

48) Komission on tutkittava, voidaanko tukeen soveltaa jotakin EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua poikkeusta.

49) BHC:n tapauksessa komissio käyttää perusteena EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohtaa, joka koskee ”tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla”. Tämän tuen ensisijaisena tavoitteena ei ole alueellisen kehityksen edistäminen vaan vaikeuksissa olevan yrityksen rakenteiden uudistaminen. Tällaista tukea voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana, jos suuntaviivojen edellytykset täyttyvät.

50) Sachsenin osavaltion myöntämää 80 prosentin takausta 2,3 miljoonan Saksan markan käyttöpääomaluotolle, äänetöntä osakkuutta konsolidointirahastossa, Chemnitzin kaupungin laitosten 1,167 miljoonan Saksan markan suuruisiin laskuihin myönnettyä maksuajan pidennystä sekä BvS:n myöntämää 500 000 Saksan markan lainaa voidaan pitää rakenneuudistustukena. Tukia, jotka myönnettiin toistuvien maksuvalmiusongelmien perusteella, voidaan pitää ylimääräisinä, rakenneuudistuksen vuoksi välttämättöminä toimenpiteinä.

51) Jotta komissio voisi hyväksyä kyseiset tuet, rakenneuudistussuunnitelman on täytettävä kaikki seuraavat edellytykset:

a) yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuus palautetaan rakenneuudistuksen avulla;

b) kilpailun perusteetonta vääristymistä vältetään;

c) tuen määrä ja osuus rahoituksesta on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi ja niiden on oltava suhteutettuja odotettuun hyötyyn;

d) rakenneuudistussuunnitelma on pantava täytäntöön kokonaisuudessaan ja kaikki komission asettamat edellytykset on täytettävä; ja

e) rakenneuudistussuunnitelman täytäntöönpanoa valvotaan yksityiskohtaisten vuosikertomusten avulla.

52) Kaikkien rakenneuudistussuunnitelmien perusedellytys on se, että niiden on palautettava yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuus kohtuullisessa ajassa ja sen tuleviin toiminnan edellytyksiin liittyvien realististen odotusten perusteella.

53) Rakenneuudistussuunnitelman lähtökohtana on seuraavanlainen yrityksen taloudellisen tilanteen kehitys:

(DEM)

	1995 Toteutunut	1996 Ennuste	1997 Ennuste	1998 Ennuste
Myyntituotot	18 394 000	30 779 000	34 550 000	37 600 000
Kustannukset aineista, tarvikkeista ja tavaroista	10 384 000	9 833 000	10 450 000	11 400 000
Henkilöstökustannukset	6 689 000	7 900 000	8 327 000	8 327 000
Poistot	361 000	2 405 000	2 800 000	2 800 000
Vuositulos	—	– 1 546 000	247 000	2 163 000

54) Komission mielestä rakenneuudistussuunnitelma ei perustu realistisiin odotuksiin. Yksityiskohdiltaan suunnitelma perustuu myynnin kasvuun vuodesta 1996 ja siihen liittyvään huomattavaan liikevaihdon nousuun; lisäksi siihen sisältyy yrityksen rahoituksen tervehdyttäminen myymällä yrityksen toiminnan kannalta tarpeettomat kiinteistöt. Liikevaihdon kasvu perustuu lähinnä yrityksen kapasiteettiin sementtimarkkinoilla, joille yritys haluaa suunnata toimintaansa. Suunnitelmassa arvioidaan liikevaihdon kasvavan yli 60 prosenttia vuosina 1995—1996. Komissio pitää suunnitelmassa esitettyjä liikevaihdon kasvuennusteita liioiteltuina. On epätodennäköistä, että BHC voisi suunnata toimintansa uusille markkinoille näin nopeasti. Tämä edellyttäisi sekä erikoistuneen asiantuntemuksen hankkimista että koneiden teknistä mukauttamista. Muutoin on todettava, että BHC:n äärimmäisen kireän rahoitustilanteen tervehdyttäminen riippuu yrityksen toiminnan kannalta tarpeettomien, myyntihinnaltaan vähintään viiden miljoonan Saksan markan arvoisten kiinteistöjen myynnistä. Saksan uusissa osavaltioissa on kuitenkin teollisuuskiinteistöjen ylitarjontaa. BHC:n liikkeenjohdon määrittelemää vähimmäishintaa on pidettävä epävarmana. LOGOS Consult -konsulttiyhtiön kertomuksessa sitä pidetään riskialttiina, koska lyhyellä aikavälillä saatava tuotto olisi vain kolmen, neljän miljoonan Saksan markan luokkaa. Näin ollen komissio katsoo, että yrityksen elinkelpoisuutta ei voida palauttaa kohtuullisessa ajassa.

55) Yrityksen myöhempi kehitys vahvistaa tämän arvion. Vuoden 1996 lopussa BHC joutui jälleen suuriin maksuvalmiusvaikeuksiin, ja liikevaihto jäi ennustettua pienemmäksi. Kyseisenä vuonna yritys teki yli seitsemän miljoonan Saksan markan tappiot ([14]).

56) Tappioihin on useita syitä:

a) kiinteistöjä ei kyetty myymään;

b) useita saatavia jäi saamatta; ja

c) yritys kamppaili suurten teknisten ongelmien kanssa, minkä vuoksi liikevaihto-odotukset jäivät täyttymättä.

57) Helmikuussa 1997 myönnetystä uudesta rahoitustuesta huolimatta BHC:n elinkelpoisuutta ei kyetty palauttamaan — yrityksen tappiot tammikuun ja huhtikuun 1997 välisenä aikana olivat yli viisi miljoonaa Saksan markkaa ([15]). Tämän vuoksi 18 päivänä huhtikuuta 1997 jätettiin konkurssihakemus. Kaikki tämä vahvistaa komission arviota, jonka mukaan rakenneuudistussuunnitelma ei perustunut realistisiin oletuksiin ja yrityksen elinkelpoisuutta ei voitu palauttaa. Ensimmäinen suuntaviivoissa mainittu edellytys, joka koskee tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille, ei siis täyty.

58) Lisäksi on tutkittava, millä tavoin tuet ovat vaikuttaneet valutuotteiden markkinoilla käytävään kilpailuun. Komission käytettävissä olevien tietojen mukaan alalla ei ole ylikapasiteettia. Koska BHC on pk-yritys, jonka kotipaikka sijaitsee EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetulla alueella, ja koska alalla ei ole ylikapasiteettia, komissio katsoo, että rakenneuudistus ei ole vaikuttanut kilpailijoihin haitallisesti.

59) Yksi suuntaviivoissa asetettu edellytys jää täyttymättä. Näin ollen BHC:lle myönnettyä rakenneuudistustukea ei voida hyväksyä arvioimatta yrityksen omaa rahoitusosuutta rakenneuudistuksen kustannuksista.

6. **PÄÄTELMÄT**

60) Saksa ei ole täyttänyt Sachsenin osavaltion takauksia koskevan hallinnollisen määräyksen (N 73/93) soveltamisen edellytyksiä, koska rakenneuudistussuunnitelmalla ei kyetty palauttamaan yrityksen elinkelpoisuutta. Kyseessä on siis tilapäinen rakenneuudistustuki. Suuntaviivojen edellytykset eivät täyty. Yritykselle myönnetty 80 prosentin eli 1,8 miljoonan Saksan markan takaus 2,3 miljoonan Saksan markan käyttöpääomaluotolle ei näin ollen sovellu yhteismarkkinoille.

61) Ohjelman N 117/95 soveltamisen edellytykset (kasautumiskiellon noudattaminen) jäivät täyttymättä. Tämän vuoksi komissio pitää yritykselle myönnettyä 2,5 miljoonan Saksan markan ääretöntä osakkuutta Sachsenin osavaltion konsolidointirahastossa tilapäisenä rakenneuudistustukena. Suuntaviivojen edellytykset eivät täyty. Näin ollen 2,5 miljoonan Saksan markan äänetön osakkuus ei sovellu yhteismarkkinoille.

62) Chemnitzin kaupungin laitosten 1,167 miljoonan Saksan markan suuruisiin laskuihin myönnetty maksuajan pidennys on rakenneuudistustukea. Koska tässäkään tapauksessa suuntaviivoissa määritellyt edellytykset eivät täyty, tämäkään tuki ei sovellu yhteismarkkinoille.

([14]) Käytettävissä ei ole BHC:n tasetta ja tuloslaskelmaa vuodelta 1996.
([15]) Tieto on peräisin uskotun miehen 18 päivänä huhtikuuta 1997 laatimasta vastaavien ja vastattavien luettelosta. Vuoden 1997 kirjanpito on puutteellinen.

63) BvS:n myöntämä 500 000 Saksan markan laina ei täytä voimassa olevia rakenneuudistustukien myöntämiselle asetettuja edellytyksiä eikä sitä voida myöskään hyväksyä suuntaviivojen poikkeusmääräysten perusteella.

64) Komissio toteaa, että Saksa on myöntänyt mainitut tuet sääntöjenvastaisesti ja rikkonut siten EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohtaa. Sachsenin osavaltion myöntämä 1,8 miljoonan Saksan markan takaus, 2,5 miljoonan Saksan markan äänetön osakkuus konsolidointirahastossa, 1,167 miljoonan Saksan markan suuruisiin laskuihin myönnetty maksuajan pidennys ja BvS:n myöntämä 500 000 Saksan markan laina sekä 5 800 Saksan markan korot on perittävä takaisin Saksalta Saksan lainsäädännön mukaisten menettelyjen mukaisesti,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtiontuki, jonka Saksa on myöntänyt Chemnitzin kaupungissa toimineelle Brockhausen Holze GmbH:lle ja jonka määrä on 5,9728 miljoonaa Saksan markkaa, ei sovellu yhteismarkkinoille.

Tuki koostuu seuraavista eristä:

a) Sachsenin osavaltion myöntämä 1,8 miljoonan Saksan markan takaus;

b) 2,5 miljoonan Saksan markan äänetön osakkuus Sachsenin osavaltion konsolidointirahastossa;

c) BvS:n myöntämä 500 000 Saksan markan laina sekä 5 800 Saksan markan korot; sekä

d) 1,167 miljoonan Saksan markan suuruisiin laskuihin myönnetty maksuajan pidennys.

2 artikla

1. Saksan on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitetun ja tuensaajalle sääntöjenvastaisesti maksetun tuen perimiseksi takaisin.

2. Tuki on maksettava takaisin Saksan lainsäädännön mukaisten menettelyjen mukaisesti. Takaisinperittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä, kun sääntöjenvastainen tuki asetettiin tuensaajan käyttöön, tuen todelliseen takaisinperintään asti. Korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon.

3 artikla

Saksan liittotasavallan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Saksan liitotasavallalle.

Tehty Brysselissä 28 päivänä heinäkuuta 1999.

Komission puolesta

Karel VAN MIERT

Komission jäsen